

Inleiding

Het is weer zover: op de 2de zondag van september is het Open Monumentendag.

Open Monumentendag (OMD) laat het publiek van dichtbij kennismaken met het bouwkundig, landschappelijk en archeologisch erfgoed. Het doel is bewustmaking en daarmee versterking van de solidariteit rond erfgoedzorg. Want wat we leren kennen en begrijpen, gaan we ook makkelijker waarderen. En die waardering is niet alleen het begin van behoud en zorg, maar leidt ook tot wat men maatschappelijke integratie van het erfgoed is gaan noemen. Bouwkundig en ander erfgoed is niet alleen belangrijk om esthetische of historische redenen. Het stelt ons ook in staat allerlei waarden te delen door het te gebruiken en ervan te genieten.

Open Monumentendag Vlaanderen is bij deze 22ste editie intussen een evidentie geworden, een jaarlijkse cultuurmanifestatie waarbij alle registers worden opengetrokken. Op die ene dag wordt aandacht gevraagd voor de waarde van ons bouwkundig erfgoed en inzicht geboden in de historische, actuele en toekomstige context. De resultaten zijn duidelijk: meer dan ooit is iedereen er zich van bewust dat het behoud en de openstelling van ons patrimonium de investering waard is.

Het algemeen thema van Open Monumentendag is dit jaar 'De vier elementen: water, vuur, aarde en lucht'. Wij kozen hieruit het element 'water' en meer bepaald 'drinkwater'.

55 jaar geleden, in 1954-'55, werd in Opwijk door de Nationale Maatschappij der Waterleidingen (NMDW) het drinkwaternet aangelegd, althans toch in de meeste woonstraten. Tegelijkertijd werd er hier, op Droeshout, in het uiterste westpunt van het streeknet van de NMDW een 'eindwatertoren' gebouwd. Deze was (en is) niet alleen van belang voor het plaatselijk net, maar ook voor een groot deel van de streekwaterleiding van Noordwest-Brabant.

In Mazenzele werd het drinkwaternet aangelegd in 1962-'63 door de Tussengemeentelijke Maatschappij van Vlaanderen voor Watervoorziening (TMVW). Hierbij sloot men het net ter plaatse aan op de grote toevoerleiding Asse-Sint-Niklaas die al sinds 1923 onder de Steenweg loopt.

De minder jonge mensen van hier herinneren het zich ongetwijfeld nog: veel (politieke) discussies en plannenmakerij, overal openliggende straten (men was dat toen nog niet gewoon), modder, grote buizen langsheen de straten wachtende om ingegraven te worden, bouwwerken overal,... Maar uiteindelijk mocht het resultaat er zijn: 'stadswater' voor (bijna) iedereen in Opwijk en in Mazenzele.

De watertoren van Droeshout is ondertussen, met zijn 55 jaar, stilaan een 'oudje' geworden onder de nog in dienst zijnde torens. En het mag gezegd worden: bouwtechnisch is hij nog in uitstekende staat. Het is niet zomaar een waterkuip op poten (ook al zou je dat niet zeggen wanneer je de buitenkant bekijkt). Architecturaal en qua bouwconcept is hij exemplarisch voor de torens van de periode 1950-1970. Hij is een geïntegreerde baksteen in het landschap en het dorpsgezicht. Voor ons is hij zeker een monument, een waardig erfgoedmonument, dat zeker respect en behoud verdient!

Ons plaatselijk thema 'drinkwater' is uitgebreid: uiteraard veel 'water'geschiedenis, onze drinkwatermaatschappijen, het drinkwaternet in Opwijk en in Mazenzele, de watertoren van Droeshout, de grote aan- en doorvoerleidingen op Opwijkse grondgebied,... en dat allemaal vertaald in een aanschouwelijke tentoonstelling en in een publicatie. En natuurlijk ook een uitgebreid geleid en gegidst bezoek aan de watertoren zelf.

De archief- en documentatiebronnen over het onderwerp zijn nogal verspreid en niet altijd even gemakkelijk te raadplegen. Literatuur of studies over het drinkwater in Opwijk zijn schier onbestaande. En wij trachten bijvoorbeeld ook steeds in alle behandelde onderwerpen het verschil aan te geven tussen de oorspronkelijk situatie en de hedendaagse toestand. De drinkwaterinfrastructuur evolueert uiteraard mee met de tijd.

Wij hebben aan de voorbereiding van OMD en OMDjunior heel wat tijd en moeite besteed.

Telkenmale nemen wij ook deel aan OMDjunior, dat vroeger 'MonumentenMaandag' heette. We gaan er wel prat op dat onze Heemkring al jaren de Opwijkse jongeren bij het OMD-gebeuren betreft en op die manier aan de volgende generatie monumentenzorgers werkt. Dat is dit jaar niet anders. Wij vinden het immers bijzonder belangrijk dat de jeugd, zo jong mogelijk, kan kennismaken met haar eigen verleden en haar eigen erfgoed.

Daarbij proberen wij ervoor te zorgen dat zij informatie op hun niveau krijgen die zij hopelijk ook voor later kunnen meenemen.

Ook dit jaar hebben wij een OMD-programma vertaald naar de schoolgaande jeugd. Maandag 13 en dinsdag 14 september is het op Droeshout dan ook OMDjunior.

Alle Opwijkse scholen van het basisonderwijs en van het secundair onderwijs werden aangeschreven en uitgenodigd voor deelname.

Niet minder dan 15 klassen (groepen), met in totaal ruim 318 'kids' van 3 verschillende onderwijsnetten, zijn ingeschreven voor deze Open Monumentendag op jeugdmaat. OMDjunior groeit in Opwijk inderdaad uit zijn voegen

Jammer genoeg moesten wij ook 2 scholen teleurstellen. Het tijdsbestek van 2 dagen OMDjunior liet niet meer toe om hun in de bezoekplanning in te lassen. Het bezoek aan een watertoren, met inbegrip van de waterkuip bovenin, vereist immers ook de nodige organisatie en tijd.

Wij zijn de Vlaamse Maatschappij voor Watervoorziening erg dankbaar om ons met Open Monumentendag en OMDjunior zo gastvrij in hun watertoren te Droeshout te willen ontvangen. Dank ook voor de materiële en organisatorische hulp die wij voor deze Open Monumentendag van de Maatschappij mochten ontvangen.

Wij hopen dat u zult genieten van dit plaatselijk OMD-programma.
